

Information om

Almindelige leveringsbetingelser

for støbegods mellem Danmark, Finland, Norge og Sverige samt inden for disse lande.

NLG 95

Indledning

Overvågning af retsudviklingen

Industriorganisationerne i de nordiske lande følger løbende industriens behov for nye almindelige betingelser samt for revision af allerede eksisterende vilkår. Det er som et led i dette arbejde, at organisationerne har foretaget den revision, der har ført til NLG 95.

Hvorfor nye almindelige leveringsbetingelser

Arbejdet er sket i samråd med repræsentanter for støberiindustrien i de nordiske lande.

Betingelserne for levering af støbegods har traditionelt set været stærkt inspireret af NL-betingelserne, som anvendes generelt indenfor jern- og metalindustrien ved leverancer af maskiner, materiel og andet udstyr. NLG 81 var således delvist baseret på NL 79. NL-betingelserne er efterfølgende blevet revideret i 1985 og 1992. Den nu gennemførte revision af NLG-betingelserne har medført, at NLG 95 er blevet tilpasset NL 92, hvilket bl.a. betyder:

- en tilpasning til den nu gældende kontraktpraksis
- sproglige og terminologiske forenklinger og moderniseringer
- en større sproglig overensstemmelse mellem de forskellige nordiske udgaver af betingelserne
- hensyntagen til ny nordisk lovgivning om køb og produktansvar.

Der er desuden foretaget ændringer og forenklinger i de dele af NLG-betingelserne, der ikke har deres udgangspunkt i NL 92.

Anvendelsesområdet for NLG 95

Støbegods

Som støbegods anses først og fremmest produkter, der støbes i jern, stål eller andre metaller. Imidlertid er betingelserne udformet således, at de bør kunne anvendes ved de fleste typer af komponenter, som fremstilles specielt til køberen ved hjælp af forme, modeller eller værktøj. Som eksempel kan nævnes plastprodukter og forskellige typer af formpressede emner. Det, der frem for alt adskiller NLG fra andre leveringsbetingelser, er nemlig, at NLG indeholder bestemmelser om modeller og værktøj. Betingelserne tager

endvidere særligt hensyn til, at køberen ofte helt eller delvist selv er ansvarlig for støbe-godsets konstruktion. Desuden forudsættes at køberen ikke behøver nogen brugsanvisning.

Serieleverancer	Når betingelserne anvendes ved serieleverancer bør de kompletteres med en form for rammeaftale, som bl.a. regulerer leveringsplaner, bestillinger og andet som har med leveringsplanlægningen at gøre, ændring af priser m.m.
Geografisk anvendelsesområde	Betingelserne angiver at være begrænset til leverancer indenfor de nordiske lande (inkl. Island). Dette skyldes helt enkelt, at betingelserne udgives af industriorganisationerne i disse lande på dansk, finsk, norsk og svensk.
Engelsk version	Betingelserne udgives imidlertid tillige på engelsk under betegnelsen NLG 95 E og kan i denne version anvendes ved handel udenfor Norden.

Anvendelse af leveringsbetingelserne

Krav om klarhed	<p>Retspraksis stiller store krav til den måde, hvorpå almindelige leveringsbetingelser gøres til en del af den konkrete aftale. Begrundelsen herfor er, at man finder det betydningsfuldt, at parterne skal kende til og gives mulighed for at overveje de forskellige vilkår, som skal gælde for aftalen.</p> <p>Det er derfor meget vigtigt, at man har en fast rutine for, på hvilken måde aftaler skal indgås. Herved vil man kunne skabe sikkerhed for, at parterne er indforstået med NLG 95 og med, at disse Almindelige Leveringsbetingelser udgør en del af parternes aftale. I almindelighed vil det være nødvendigt allerede før - og senest samtidig med - aftaleindgåelsen at fremsende et eksemplar af NLG 95 til den anden part.</p> <p>Det må stærkt frarådes at lade spørgsmålet om, hvilke leveringsbetingelser der skal gælde for aftalen, stå åbent. Alt for ofte angiver tilbudet, at visse leveringsbetingelser skal finde anvendelse, medens accepten (ordren) henviser til andre betingelser - f.eks. køberens indkøbsbetingelser. I en sådan situation er der fare for, at intet af de to sæt betingelser anses for aftalt. I hvert fald er det ikke klarlagt, hvilket sæt betingelser der skal gælde. Denne uklare, "urene", situation må forebygges i forbindelse med indgåelsen af aftalen.</p>
------------------------	--

Forskellene mellem NLG 81 og NLG 95

De vigtigste forskelle	<p>Den væsentligste ændring er at NLG 81's uklare regler om ansvar for forsinkelse er blevet erstattet af de modsvarende regler fra NL 92, som pålægger sælgeren at betale konventionalbod ved forsinkelse. Derved er sælgerens ansvar blevet klarere defineret, og parterne kan nemt selv anvende reglen. Samtidig indebærer de nye regler en tydeligere og mere holdbar begrænsning af sælgerens ansvar for leveringsforsinkelse.</p> <p>Også sælgerens ansvar for mangler er blevet ændret og reguleres nu på samme måde som i NL 92. Dette medfører bl.a., at ansvarsperioden for mangler nu er ét år mod tidligere seks måneder i NLG 81, at køberen ved ophævelse på grund af ikke-afhjælpelige mangler har ret til begrænset erstatning, og at sælgeren har et større ansvar for transportomkostninger i forbindelse med afhjælpning af mangler.</p> <p>Nedenfor er gengivet en tabel, af hvilken det fremgår, hvorfra hvert punkt i NLG 95 har sin oprindelse (NL 92 respektive NLG 81), og i hvilket omfang bestemmelsen er blevet ændret i forhold til udgangspunktet. I det følgende beskrives derfor alene indholdsmæssige ændringer af betydning.</p> <p>Det skal i øvrigt nævnes, at NLG 81 i lighed med NL 79 indeholdt et kapitel om "Erstatningsansvarets omfang/ansvarsbegrænsninger". Da bestemmelserne herom fremgår direkte af gældende ret er kapitlet udgået i NLG 95.</p>
Modeller og værktøj	Kapitlet er blevet omstruktureret med det formål at gøre bestemmelserne mere klare. Materielt set indeholder kapitlet imidlertid næsten det samme som det tilsvarende kapitel i NLG 81. Følgende indholdsmæssige forskelle foreligger:

I **punkt 4** anføres det, at sælgeren har ret til betaling ikke kun for komplettering, men også for kontrol og justering af køberens modeller, værktøj og udstyr.

I **punkt 5, stk. 1** er det blevet præciseret, at køberen ikke opnår ejendomsret til de dele af udstyret, der udgør sælgerens indløbs- og efterfødningsystem. I stk. 2 er det blevet tilføjet, at sælgeren, såfremt han udnytter retten til at beholde modeller, værktøj eller udstyr, er forpligtet til at godtgøre køberen værdien heraf.

Det i **punkt 6** indeholdte forbud for sælgeren mod at anvende modeller, værktøj og udstyr til andet formål end opfyldelse af aftalen gælder nu alt sådant udstyr som tilhører køberen. Den tilsvarende regel i NLG 81 omhandlede alene det udstyr som var tilveiebragt af køberen.

Ifølge **punkt 8** afgør køberen hvorvidt ham tilhørende modeller, værktøj og udstyr befinder sig hos sælgeren, skal forsikres. I NLG 81 var køberen derimod forpligtet til at tegne forsikring.

Vægt

I **punkt 11** angives det, at prisen skal korrigeres på grundlag af den faktiske vægt såfremt denne afviger fra den forud beregnede vægt. Dette forudsætter selvsagt at prisen er vægtbaseret. Den tilsvarende bestemmelse i NLG 81 var mere uklar og angav, at priser "kan korrigeres" ved afvigelser, der "ikke er ubetydelige".

Prøver

Bestemmelserne i dette kapitel baseres hovedsageligt på bestemmelserne om leveringsprøver i NL 92. Dette indebærer i forhold til NLG 81, at bestemmelserne er blevet mere detaljerede. Endvidere er sælgeren blevet pålagt at bære omkostningerne for prøver, som udføres hos ham.

I forhold til bestemmelserne herom i NL 92 er bestemmelserne i NLG 95 ændret således at det i **punkt 13** angives, at sælgeren afgør, hvor prøven skal foretages. I **punkt 14** er det angivet, at sælgeren kun har pligt til at underrette køberen om en prøve, såfremt denne har fremsat ønske om at blive underrettet. I **punkt 15** er det angivet, at pligten til at korrigere eventuelle afvigelser alene gælder under forudsætning af, at køberen ikke accepterer afvigelsen.

Levering

Som i NL 92 og NLG 81 henvises i **punkt 17** til Incoterms med henblik på fortolkning af aftalte leveringsklausuler. Imidlertid angives det, at sælgeren, hvis intet andet er aftalt, ikke er forpligtet til at sørge for emballering af støbegodset.

Leveringstid, forsinkelse

Dette kapitel er i sin helhed taget fra NL 92, hvilket, som ovenfor nævnt, medfører en væsentlig forskel i forhold til NLG 81. I overensstemmelse med NL 92 får køberen nu ret til konventionalbod ved leveringsforsinkelse. I **punkt 21** er det imidlertid fastslået, at sælgeren ikke har pligt til at betale konventionalbod, såfremt parterne ved forsinkelse aftaler en udsat leveringstid.

Betaling

Punkterne 25, 26 og 27 stammer fra NL 92. Dette indebærer blandt andet, at betalinger i mangel af anden aftale opdeles i tre delbetalinger. Dette er naturligvis ikke hensigtsmæssigt ved serieleverancer. Parterne forudsættes derfor ved aftaler om serieleverancer særskilt at aftale hvorledes og hvornår køberen skal betale.

I **punkt 28** gives sælgeren en ret til at tilbageholde køberens modeller, værktøj og udstyr indtil køberen har betalt for støbegodset og for sin del af udstyrsomkostningerne. I NLG 81 tillagdes sælgeren kun denne ret vedrørende betalingen for støbegodset.

Ejendomsforbehold

I henhold til **punkt 29** beholder sælgeren ejendomsretten såvel til støbegodset som til modeller, værktøj og udstyr, som sælgeren skal tilvejebringe, indtil betaling er erlagt fuldt ud. I NLG 81 omfattede ejendomsforbeholdet alene det leverede støbegods. (Det sidstnævnte svarer til reglen i NL 92, der ikke indeholder bestemmelser om modeller, værktøj og udstyr.)

Det skal bemærkes, at ejendomsforbehold i støbegods i henhold til nordisk ret som er virkningsløst, da støbegodset normalt skal bearbejdes og/eller sammenbygges med noget andet og derefter videresælges. Derimod vil et ejendomsforbehold i modeller, værktøj og udstyr normalt kunne gøres gældende. Ændringen i dette punkt kan således være af betydning, når køberen ikke er i stand til at betale.

Ansvar for mangler

Bestemmelserne i dette kapitel stammer hovedsageligt fra NL 92, hvilket som nævnt ovenfor i visse henseender indebærer relativt væsentlige ændringer i forhold til NLG 81. I det følgende beskrives ændringerne i forhold til NL 92.

I **punkt 30, stk. 2** fastslås det, at sælgeren ikke er ansvarlig for mangler som skyldes konstruktion, modeller, værktøj eller udstyr, som han ikke selv har udført eller i øvrigt er ansvarlig for. I NL 92 findes den tilsvarende regel i punkt 32.

I **punkt 34** fastslås det, at støbegodset returneres til sælgeren med henblik på reparation af mangler, medmindre sælgeren finder det hensigtsmæssigt, at reparationen foretages

hos køberen. Uanset hvilket alternativ der vælges, skal sælgeren dog i henhold til punkt 37 bære transportomkostningerne.

I **punkt 40** vedrørende beføjelser ved undladt afhjælpning angives, til forskel fra NL 92 punkt 31, ikke at køberen kan lade "fremstille nye dele på sælgerens regning og risiko". Ved støbegods vil det jo normalt ikke være aktuelt at fremstille dele.

Punkt 41 omhandler alene ansvaret for materiale tilvejebragt af køberen. Ansvar for køberens konstruktion reguleres i punkt 30, se ovenfor.

Eftersom mangler ved støbegods som oftest ikke opdages før en vis bearbejdning er sket fastslås det særligt i **punkt 44**, at tab som følge af forgæves bearbejdning ikke omrættes af sælgerens ansvar. Dette indebærer alene en præcisering af det i henhold til NL 92 gældende og en tilsvarende regel fandtes i NLG 81.

Ansvar for tingskade forvoldt af støbegodset

Dette kapitel er enslydende med det tilsvarende kapitel i NL 92. I forhold til NLG 81 indebærer det bl.a. at ansvaret for personskade ikke længere reguleres. Ansvar for tab skal i stedet fordeles i henhold til lovgivningen. Vedrørende ansvaret for tingskade, indebærer det, at forsøget på en fuldstændig ansvarsfraskrivelse som fandtes i NLG 81 erstattes med en mere nuanceret regel. Stadig gælder det imidlertid, at sælgeren ikke er ansvarlig for tingskader forårsaget af støbegodset i det omfang støbegodset indgår i et produkt, som fremstilles af køberen.

Ansvarsfrihed (force majeure)

Dette kapitel er indholdsmæssigt identisk med tilsvarende kapitel i NL 92. I forhold til NLG 81 indebærer det bl.a., at en omstændighed ikke kun kan udgøre en ansvarsfrihedsgrund, når den forhindrer aftalens opfyldelse, men også hvis den gør opfyldelsen "urimelig byrdefuld". Endvidere genfindes i eksemplifikationen ikke længere "kassation af større arbejder", da sådan kassation normalt må henregnes til det, som sælgeren "er herre over", og derfor ikke udgør en ansvarsfrihedsgrund.

Ved force majeure, som medfører mere end seks måneders forsinkelse, har begge parter ret til at hæve aftalen. I NLG 81 havde parterne denne ret, såfremt aftalen ikke kunne opfyldes "inden for en rimelig tid".

I tabellen nedenfor angives udgangspunktet for hver enkelt punkt i NLG 95 og i hvilket omfang redaktionelle og/eller materielle ændringer er foretaget i forhold til kilden.

Punkt i NLG 95	Kilde	Ændring i forhold til kilde
1-3	NL 92 pp 1-3	Ingen
–	NLG 81 p 4	Udgået
4	NLG 81 p 5, stk. 1 og	
–	p 7, 2. sætn.	Materiel
5	NLG 81 pp 6 og 7	Materiel
6	NLG 81 p 5, stk. 2	Materiel
7-8	NLG 81 pp 8-9	Materiel
9-10	NLG 81 pp 10-11	Redaktionel
–	NLG 81 p 13	Udgået
11	NLG 81 p 14	Materiel
12	NLG 81 p 15	Ingen
13-15	NL 92 pp 5-7	Materiel
16	NL 92 p 8	Redaktionel
17	NL 92 p 9 + NLG 81 p 12	Materiel
–	NLG 81 p 20	Udgået
18-20	NL 92 pp 10-12	Ingen
21	NL 92 p 13	Materiel
22-24	NL 92 pp 14-16	Ingen
25-27	NL 92 pp 17-19	Ingen
28	NLG 81 p 29	Materiel
29	NL 92 p 20	Materiel
30	NL 92 p 21	Materiel, jfr. p 41
31-33	NL 92 pp 22-24	Ingen
34	NL 92 p 25	Materiel
35-39	NL 92 pp 26-30	Ingen
40	NL 92 p 31	Materiel
41	NL 92 p 32	Materiel, jfr. p 30
42-43	NL 92 pp 33-34	Ingen
44	NL 92 p 35	Redaktionel
45-48	NL 92 pp 36-39	Ingen
–	NLG 81 pp 44-45	Udgået
49-50	NL 92 pp 40-41	Ingen

ALMINDELIGE LEVERINGSBETINGELSER

for støbegods mellem Danmark, Finland, Norge og Sverige samt inden for disse lande.

Udgivet i 1995 af Hovedorganisationen Dansk Industri og Danske Støberiers Brancheorganisation, Danmark, Metalliteollisuusden Keskusliitto - Metallindustriens Centralförbund r.y., Finland, Teknologibedriftenes Landsforening, Norge, samt Sveriges Verkstadsindustrier og Svenska Gjuteriföreningen, Sverige.

Anvendelse

1. Nedenstående almindelige leveringsbetingelser finder anvendelse, såfremt parterne skriftligt eller på anden måde har aftalt dem. Gælder leveringsbetingelserne for en leverance, skal eventuelle fravigelser ske ved skriftlig aftale mellem parterne.

Produktinformation

2. Oplysninger i produktinformation og prislister er kun bindende i det omfang, aftalen udtrykkeligt henviser til dem.

Tegninger og andre tekniske dokumenter

3. Alle tegninger og andre tekniske dokumenter vedrørende støbegodset eller fremstillingen heraf, som før eller efter aftalens indgåelse overlades fra den ene part til den anden, tilhører den part, som har udleveret dem. Modtagne tegninger, andre tekniske dokumenter eller teknisk information kan ikke uden samtykke fra den anden part anvendes til andet end det, der var formålet med overladelsen. Uden samtykke fra den anden part må det nævnte materiale ikke kopieres, reproduceres, overgives til eller på anden måde bringes til tredjemands kundskab.

Modellen, værktøj og udstyr

4. Modellen, værktøj og udstyr, som køberen tilvejebringer til opfyldelse af aftalen, forbliver hans ejendom. Køberen skal betale for sælgerens kontrol, justering og komplettering af køberens modeller, værktøj eller udstyr.

5. Modeller, værktøj eller udstyr, som sælgeren tilvejebringer til opfyldelse af aftalen, skal betales af køberen og bliver hans ejendom. Hans ejendomsret omfatter dog ikke sælgerens indløbs- og efterfødningsystem. Sælgeren skal mærke modeller, værktøj og udstyr, som tilhører køberen.

Sælgeren har dog ret til, helt eller delvist, at nægte at udlevere modeller, værktøj eller udstyr, som han har fremstillet eller låst fremstille, hvis det med rimelighed kan antages, at hans tekniske erfaringer derved bløtlægges, og han som følge heraf påføres et efter omstændighederne nærværdigt tab. Sælgeren skal i så fald godtgøre køberen værdien af det tilbageholdte.

Såfremt det påhviler sælgeren at fremstille modeller eller værktøj, skal køberen betale omkostningerne ved genfremstilling eller reparation på grund af slidage. Det samme gælder ved genfremstilling eller reparation af andre årsager, som ikke skyldes sælgeren.

6. Sælgeren må ikke uden køberens tilladelse anvende køberens modeller, værktøj og udstyr til andet formål end opfyldelse af aftalen. Sådanne modeller, værktøj og udstyr må ej heller af sælgeren overgives til tredjemand eller på anden måde bringes til dennes kundskab.

7. Sælgeren skal sørge for oplagring af modeller, værktøj og udstyr, så længe leverancer pågår. Såfremt modeller, værktøj og udstyr, der tilhører køberen, forbliver hos sælgeren efter sidste aftalte stobning, påhviler det denne at sørge for opbevaring for køberens regning og risiko.

Enhver forpligtelse for sælgeren vedrørende modeller, værktøj og udstyr ophører tre år efter leveringsafslutning. Sælgeren skal dog så vidt muligt give køberen underretning, inden der træffes beslutning om skrotning, udramgering eller lignende foranstaltninger.

8. Køberen afgør hvorvidt han tilhørende modeller, værktøj og udstyr som befinder sig hos sælgeren skal forsikres. Køberen skal i så fald betale de hermed forbundne omkostninger.

9. Køberen bærer omkostningerne og risikoen ved forsendelse til og fra sælger af modeller, værktøj og udstyr.

10. Køberen er forpligtet til at holde sælgeren skadesløs for alle følger af eventuelle søgsmål, der måtte blive anlagt mod sælgeren som følge af dennes fremstilling af støbegods, der er dækket af patent, mønster, varemærke eller anden eneret, hvis fremstilling har fundet sted efter køberens specifikke anvisning, tegning, prøve, model, værktøj eller andet udstyr.

Vægt

11. Den af køberen og sælgeren forud for stobningen beregnede vægt er alene vejledende, og prisen skal ved afvigelser korrigeres på grundlag af den faktiske vægt.

Prøvestøbninger

12. Seriefremstillet støbegods skal være i overensstemmelse med de prøvestøbninger, som køberen har godkendt, og fremstillingen påbegyndes ikke, før skriftlig godkendelse er modtaget fra køberen.

Prøver

13. Såfremt parterne har aftalt, at støbegodset for levering skal gennemgå en prøve for undersøgelse af, hvorvidt støbegodset opfylder bestemte krav, skal prøven udføres hos

sælgeren eller på et andet sted, som han finder hensigtsmæssigt. Såfremt tekniske krav til prøven ikke er angivet i aftalen, skal denne udføres i overensstemmelse med sædvane i støbeindustrien i sælgers land.

14. Såfremt køberen har fremsat ønske om at blive underrettet, skal sælgeren underrette køberen om en sådan prøve med et tilstrækkeligt langt varsel til, at køberen kan overvære denne. Prøve kan afholdes, selv om køberen ikke er repræsenteret, dersom han har modtaget sådan underretning.

Sælgeren skal føre protokol over prøven. Prøveprotokollen skal sendes til køberen. Prøveprotokollen skal anses for at give en korrekt beskrivelse af prøvens gennemførelse og dennes resultat, medmindre køberen beviser noget andet.

15. Såfremt støbegodset ved en sådan prøve viser sig ikke at være kontraktmæssigt, skal sælgeren, medmindre køberen accepterer afvigelsen, så hurtigt som muligt sørge for, at støbegodset bringes i overensstemmelse med aftalen. På køberens forlangende skal ny prøve derefter udføres. Var manglen ubetydelig, kan ny prøve dog ikke forlanges.

16. Medmindre andet fordeling er aftalt, bærer sælgeren alle omkostninger ved sådanne prøver, som udføres hos sælgeren. Køberen bærer dog alle omkostninger for sine repræsentanter, herunder disses rejse- og opholdsgiffter, i forbindelse med sådanne prøver.

Levering

17. Er leveringsklausul aftalt, fortolkes denne i henhold til de ved aftalens indgåelse gældende Incoterms. Sælgeren er ikke forpligtet til at emballere støbegodset, medmindre andet er udtrykkeligt aftalt.

Er ingen leveringsklausul aftalt, anses levering for sket „Ex Works“, eksklusiv emballage.

Leveringstid, Forsinkelse

18. Såfremt parterne i stedet for et bestemt leveringstidspunkt har angivet et tidsrum, inden for hvilket levering skal finde sted, anses dette tidsrum at løbe fra indgåelsen af aftalen.

19. Finder sælgeren, at han ikke kan levere i rette tid, eller må forsinkelse fra hans side anses for sandsynlig, skal han uden ugrundet ophold give køberen skriftlig meddelelse herom og samtidig angive årsagen til forsinkelsen samt så vidt muligt det tidspunkt, da levering påregnes at kunne finde sted. Undlader sælgeren at give den ovennævnte meddelelse, skal han, uanset bestemmelserne i punkterne 21 og 22 erstatte køberen de merudgifter, denne påføres som følge af den manglende meddelelse.

20. Hvis forsinkelse med levering skyldes nogen omstændighed, som i henhold til punkt 46 udgør en ansvarsfrihedsgrund eller skyldes køberens handling eller undladelse, forlænges leveringstiden i det omfang, hvori det efter omstændighederne skønnes rimeligt. Leveringstiden skal forlænges, selv om årsagen til forsinkelsen indtræffer efter udløbet af den oprindelige aftalte leveringstid.

21. Hvis sælgeren ikke leverer støbegodset i rette tid og parterne efter meddelelse i henhold til punkt 19 ikke er blevet enige om en udsat leveringstid, er køberen berettiget til konventionalbød fra den dag, hvor levering skulle have fundet sted.

Konventionalbøden udgør 0,5% for hver hele uge, forsinkelsen varer, beregnet af den del af den aftalte købesum, som dækker den del af støbegodset, der på grund af forsinkelsen ikke kan tages i brug som forudsat.

Konventionalbøden kan ikke overstige 7,5% af dette beregningsgrundlag. Konventionalbøden forfælder til betaling ved skriftligt påkrav fra køberen, senest når det af forsinkelsen omfattede støbegods leveres eller eventuelt på det tidspunkt, hvor køberen hæver aftalen i henhold til punkt 22.

Køberen fortaber sin ret til konventionalbød, såfremt han ikke har fremsat skriftligt krav herom inden 6 måneder efter, at levering skulle have fundet sted.

22. Såfremt køberen er berettiget til maksimal konventionalbød i henhold til punkt 21, og støbegodset fortsat ikke leveres, kan køberen ved skriftlig meddelelse til sælgeren kræve levering og fastsætte en sidste, rimelig frist, som kortere end 1 uge.

Såfremt sælgeren heller ikke leverer inden for den fastsatte frist, og dette ikke skyldes forhold, som køberen bærer ansvaret for, kan køberen ved skriftlig meddelelse til sælgeren hæve aftalen for så vidt angår den del af støbegodset, som ikke kan tages i brug som forudsat.

Køberen har, såfremt han således hæver aftalen, herudover krav på erstatning for det tab, han har lidt ved sælgerens forsinkelse, dersom tabet overstiger den maksimale konventionalbød, han har kunnet kræve i henhold til punkt 21. Denne erstatning kan ikke overstige 7,5% af den del af den aftalte købesum, som dækker den del af støbegodset, for hvilken aftalen hæves.

Køberen har desuden ret til, ved skriftlig meddelelse til sælgeren, at hæve aftalen, såfremt det står klart, at der vil indtræffe en forsinkelse, som efter reglerne i punkt 21 ville give køberen ret til maksimal konventionalbød. Ved en sådan ophæ-

velse har køberen ret til såvel maksimal konventionalbod som erstatning i henhold til nærværende punkts tredje stykke.

Bortset fra konventionalbod i henhold til punkt 21 og ophævelse med begrænset erstatning i henhold til punkt 22 er ethvert krav fra køberen i anledning af sælgerens forsinkelse udelukket. Denne begrænsning i sælgerens ansvar gælder ikke, såfremt sælgeren har gjort sig skyldig i grov uagtsomhed.

23. Finder køberen, at han ikke vil kunne modtage støbegodset på den aftalte dag, eller må forsinkelse fra hans side anses som sandsynlig, skal han uden ugrundet ophold give sælgeren skriftlig meddelelse herom og samtidig angive årsagen til forsinkelsen samt så vidt muligt det tidspunkt, da modtagelse påregnes at kunne finde sted.

Undlader køberen at modtage støbegodset på den aftalte dag, er han desuagtet forpligtet til at erlægge enhver af levering betinget betaling, som om levering af det pågældende støbegods havde fundet sted. Sælgeren skal sørge for, at støbegodset er forsikret for køberens regning og risiko. På køberens anmodning skal sælgeren forsikre støbegodset for køberens regning.

24. Vedmindre køberens i punkt 23 angivne undladelse skyldes noget i punkt 23 forhold, kan sælgeren skriftligt opfordre køberen til at modtage støbegodset inden for en rimelig tid.

Uanset køberen at gøre dette inden for et sådant tidsrum - af årsager, som sælgeren ansvar for - er sælgeren berettiget til ved skriftlig meddelelse til køberen at nævne anrsen for den leveringsklare del af støbegodset, som på grund af køberens undladelse ikke bliver leveret. Sælgeren har da ret til erstatning for den skade, som køberens misligholdelse har påført ham. Erstatningen kan ikke overstige den del af købesummen, der dækker den del af støbegodset, som ophævelsen omfatter.

Betaling

25. Vedmindre andet er aftalt, forfalder den aftalte købesum til betaling med en tredjedel ved aftalens indgåelse og med en tredjedel ved sælgerens skriftlige meddelelse om, at den væsentlige del af støbegodset er rede til levering. Restbeløbet erlægges ved leveringen af støbegodset.

26. Betaler køberen ikke til aftalt tid, har sælgeren fra forfaldsdagen krav på morarente med den rentesats, som gælder i henhold til lovgivning om renter ved forsinket betaling i sælgerens land. Såfremt sælgerens land er Danmark, skal morarenten dog udgøre den officielt fastsatte diskonto med tillæg af 9 procentpoint.

27. Såfremt køberen ikke efter 3 måneder har betalt det forfaldne beløb, er sælgeren berettiget til ved skriftlig meddelelse til køberen at hæve aftalen og foruden morarente at kræve erstatning af køberen for det tab, han har lidt. Erstatningen kan ikke overstige den aftalte købesum.

28. Uanset hvad der er bestemt i punkterne 4 og 5, kan sælgeren tilbageholde modeller, værktøj og udstyr tilhørende køberen, indtil støbegodset er betalt. Denne ret gælder også vedrørende betaling til sælgeren for dennes fremstilling, kontrol, justering og komplettering af modeller, værktøj og udstyr.

Ejendomsforbehold

29. Støbegodset samt modeller, værktøj og udstyr som sælgeren skal tilvejebringe i henhold til punkt 5 forbliver sælgerens ejendom, indtil betaling er erlagt fuldt ud, i den udstrækning et sådant ejendomsforbehold er gyldigt efter gældende ret.

Ansvar for mangler

30. Sælgeren er forpligtet til at afhjælpe alle mangler, som skyldes fejl i konstruktion, materiale eller fremstilling, ved at foretage reparation eller udskiftning af støbegodset i overensstemmelse med punkterne 31-43 nedenfor.

Sælgerens ansvar efter første stykke omfatter ikke mangler, som skyldes konstruktion, modeller, værktøj eller udstyr, som han ikke selv har udført eller i øvrigt er ansvarlig for.

31. Sælgerens ansvar omfatter kun mangler, som viser sig inden et år fra den dag, støbegodset blev leveret. Anvender støbegodset mere intensivt, end det er aftalt eller kan anses forudsat ved aftalens indgåelse, forkortes denne periode forholdsmæssigt.

32. For dele, som er udskiftet eller repareret ifølge punkt 30, påtager sælgeren sig de samme forpligtelser, som gælder for det oprindelige støbegods i et tidsrum af 1 år. For støbegodsets øvrige dele forlænges den i punkt 31 nævnte periode kun med det tidsrum, støbegodset ikke har kunnet anvendes som følge af de i punkt 30 nævnte mangler.

33. Køberen skal give skriftlig meddelelse om en mangel til sælgeren uden ugrundet ophold, efter at manglen har vist sig, og i intet tilfælde senere end 2 uger efter, at den i punkt 31 nævnte frist er udløbet, jf. punkterne 32 og 43. Meddelelsen skal indeholde en beskrivelse af, hvorledes manglen ytrer sig.

Såfremt der er grund til at tro, at manglen kan medføre risiko for skade, skal sådan meddelelse gives straks.

Såfremt køberen ikke skriftligt underretter sælgeren om en mangel inden for de tider, som er angivet i dette punkt, mister køberen sin ret til at fremsætte krav i af manglen.

34. Efter at have modtaget skriftlig meddelelse fra køberen i henhold til punkt 33 skal sælgeren afhjælpe manglen uden ugrundet ophold. Sælgeren skal selv bære omkostningerne ved sådan afhjælpning i henhold til bestemmelserne i punkterne 30-42.

Reparationen foretages hos sælgeren, medmindre sælgeren finder det hensigtsmæssigt, at reparationen finder sted hos køberen. Når reparationen skal finde sted hos sælgeren, skal køberen returnere støbegodset til sælgeren.

Kræver demontering og montering af delen special fagkundskab, er sælgeren forpligtet til at foretage sådan demontering og montering. Er en sådan special fagkundskab unødvendig, er sælgerens forpligtelse vedrørende den mangelfulde del opfyldt, når han har leveret en tilbørligt repareret eller udskiftet del til køberen.

35. Såfremt køberen har angivet en sådan meddelelse, som nævnt i punkt 33, og det viser sig, at der ikke foreligger nogen mangel, som sælgeren bærer ansvaret for, har sælgeren ret til godtgørelse for det arbejde og de omkostninger, reklamationen har påført ham.

36. Såfremt eventuel demontering og montering medfører indgren i andet end støbegodset, påhviler arbejdet og omkostningerne herved køberen.

37. Enhver forsendelse i forbindelse med reparation eller udskiftning skal ske for sælgerens regning og risiko.

Køberen skal følge sælgerens instruktioner om forsendelsesmåde.

38. Køberen skal bære de meromkostninger, som sælgeren påføres ved afhjælpning af mangler som følge af, at støbegodset befinder sig på et andet sted end det i aftalen angivne bestemmelsessted eller - hvis et sådant ikke er angivet - leveringsstedet.

39. Mangelfulde dele, som udskiftes i henhold til punkt 30, stilles til sælgerens disposition og bliver hans ejendom.

40. Såfremt sælgeren ikke inden rimelig tid opfylder sine forpligtelser i henhold til punkt 34, kan køberen skriftligt give sælgeren en sidste frist for opfyldelse. Er forpligtelserne ikke opfyldt inden udløbet af den fastsatte frist, kan køberen efter eget valg:

a) for sælgerens regning og risiko lade udføre de reparationer, som er nødvendige, forudsat, at han gør dette på en fornuftig og rimelig måde, eller

b) kræve forholdsmæssigt afslag, dog højst 15% af den aftalte købesum. Såfremt manglen er væsentlig, kan køberen i stedet hæve aftalen ved skriftlig meddelelse til sælgeren. Køberen har også ret til således at hæve aftalen, såfremt manglen efter tiltag, som nævnt under a), fortsat er væsentlig. Køberen kan ved ophævelse kræve erstatning for sit tab, dog højst 15% af den aftalte købesum.

41. Sælgerens ansvar omfatter ikke mangler, forårsaget af materiale, som er tilvejebragt af køberen.

42. Sælgerens ansvar omfatter kun mangler, som opstår under de i aftalen forudsatte arbejdsforhold og under korrekt anvendelse af støbegodset.

Ansvar omfatter ikke mangler, som skyldes årsager, opstået efter at risikoen er gået over på køberen. Ansvar omfatter for eksempel ikke mangler, der skyldes mangelfuld vedligeholdelse, urigtig montering foretaget af køberen, ændringer foretaget uden sælgerens skriftlige samtykke eller reparationer, som køberen har udført på fejlagtig måde. Endelig omfatter ansvaret ikke normal slitage og forringelse.

43. Uanset bestemmelserne i punkterne 30-42 gælder sælgerens mangelsansvar ikke for nogen del af støbegodset ud over 2 år fra den i punkt 31 nævnte periodes begyndelse.

44. Sælgeren har intet ansvar for mangler ud over det i punkterne 30-43 foreskrevne. Dette gælder ethvert tab, manglen måtte forårsage, herunder forgæves bearbejdning, driftstab, tabt fortjeneste og andre økonomiske konsekvenser. Denne begrænsning i sælgerens ansvar gælder ikke, dersom han har gjort sig skyldig i grov uagtsomhed.

Ansvar for skade forvoldt af støbegodset

45. Køberen skal holde sælgeren skadesløs i den udstrækning, sælgeren pålægges ansvar over for tredjemand for sådan skade og sådan tab, som sælgeren efter dette punkts andet og tredje stykke ikke er ansvarlig for over for køberen.

Sælgeren er ikke ansvarlig for skade, forvoldt af støbegodset:

a) på fast ejendom eller løsøre, som indtræder, medens støbegodset er i køberens besiddelse,

b) på produkter, der er fremstillet af køberen, eller på produkter, hvori disse indgår, eller for skade på fast ejendom eller løsøre, som disse produkter som følge af støbegodset forårsager.

I intet tilfælde er sælgeren ansvarlig for driftstab, tabt fortjeneste eller andre økonomiske konsekvenser.

De nævnte begrænsninger i sælgerens ansvar gælder ikke, hvis han har gjort sig skyldig i grov uagtsomhed.

Hvis tredjemand fremsætter krav mod en af parterne om erstatningsansvar i henhold til dette punkt, skal denne part straks underrette den anden herom.

Sælger og køber er gensidigt forpligtet til at lade sig sagsøge ved den domstol eller voldgiftsret, som behandler erstatningskrav, der er rejst mod en af dem på grundlag af en skade eller et tab, som påstås forårsaget af det leverede støbegods. Det indbyrdes forhold mellem køber og sælger skal dog altid afgøres ved voldgift i henhold til punkt 49.

Ansvar for skade forvoldt af tredje part

46. Følgende omstændigheder medfører ansvarsfrihed, såfremt de forhindrer aftalens opfyldelse eller gør opfyldelsen urimeligt byrdefuld: arbejdskonflikt og enhver anden omstændighed, som parterne ikke er berede over, såsom brand, krig, mobilisering eller militærindsatser af tilsvarende omfang, rejstviring, beslaglæggelse, valutarestriktioner, oprør og uroligheder, mangel på transportmidler, almindelig vareknaphed, restriktioner af drivkraft samt mangler ved eller forsinkelse af leverancer fra underleverandører, som skyldes nogen af de i dette punkt nævnte omstændigheder.

Omstændigheder, som nævnt, medfører kun ansvarsfrihed, såfremt deres indflydelse på aftalens opfyldelse ikke kunne forudses ved indgåelsen af aftalen.

47. Det påhviler den part, der ønsker at påberåbe sig nogen ansvarsfrihedsgrund, som nævnt i punkt 46, ufortøvet, skriftligt at underrette den anden part om dens opståen og ophør.

Ved force majeure hos køberen skal denne dække de omkostninger, sælgeren pådrager sig for at sikre og beskytte støbegodset.

48. Uanset hvad der i øvrigt følger af disse almindelige leveringsbetingelser, kan enhver af parterne hæve aftalen ved skriftlig meddelelse til den anden part, såfremt aftalens opfyldelse hindres i mere end 6 måneder af en begivenhed, som nævnt i punkt 46.

Dispute Lovvalg

49. Tvistigheder i anledning af aftalen og alt, som har sammenhæng hermed, kan ikke underkastes domstolens prøvelse, men skal afgøres ved voldgift i overensstemmelse med de lovgivelser om voldgift, som gælder i sælgerens land.

50. Alle retsspørgsmål, der måtte opstå i anledning af aftalen, skal bedømmes efter loven i sælgerens land.